

ÅRSRAPPORT 2001

FORSØKSDYRUTVALGET, ÅRSRAPPORT FOR 2001

SAMMENSETNING

Utvalget for forsøk med dyr (Forsøksdyrutvalget) har etter nyoppnevning (15. mars 2001) hatt følgende sammensetning:

Leder:	Sorenskriver Einar Thomesen , Solør tingrett
Varamedlem:	Dommer Torje V.A. Torjesen, Kristiansand tingrett
Nestleder:	Avdelingsleder veterinær Dag R. Sørensen , Ansvarshavende ved Senter for komparativ medisin, Rikshospitalet, Oslo
Varamedlem:	Avdelingsleder (Veterinær, Dr. Scient.) Signe Videm Avdeling for Komparativ Medisin, Amersham Health AS, Oslo
Medlem:	Overveterinær Dr. scient. Dag Markus Eide , Ansvarshavende ved 2 avdelinger på Statens Institutt for folkehelse, Oslo
Varamedlem:	Dr. philos. Geir Wing Gabrielsen, Norsk Polarinstitut, Tromsø
Medlem:	Professor Dr. med. vet. Stig A. Ødegaard , Ansvarshavende for forsøk med store dyr, Norges veterinærhøgskole, Oslo
Varamedlem:	Professor Dr. med. vet. Kristian Ingebrigtsen, Seksjon for farmakologi og toksikologi, Institutt for farmakologi, mikrobiologi og næringsmiddelhygiene, Norges veterinærhøgskole, Oslo.
Medlem:	Avdelingsdirektør Dr. scient. Brit Hjeltnes , Fiske- og skjellhelse – Regionale laboratorier, Veterinærinstituttet, Bergen
Varamedlem:	Seksjonsleder Dr. scient. Tor Atle Mo, Seksjon for fiskehelse, Veterinærinstituttet, Oslo
Medlem:	Professor dr. med. Hans Prydz , Bioteknologisenteret i Oslo, Universitetet i Oslo
Varamann:	Avd. overlege Gunn Kristoffersen, Sentralsjukehuset i Rogaland
Medlem:	Biolog Anton Krag , Styremedlem i Dyrevernalliansen, Oslo
Varamedlem:	Jurist Live Kleveland Karlsrud, Pressekontakt i Dyrevernalliansen, Oslo
Medlem:	Avdelingsingeniør Tone Ekstrøm , Det Norske Radiumhospital, Oslo
Varamedlem:	Avdelingsingeniør Carsten Lund, Avdeling for komparativ medisin, Domus Medica, Universitetet i Oslo
Sekretær:	Veterinær Dr. scient. Espen Engh , Statens dyrehelsetilsyn, Oslo

Utvalget skal bestå av syv faste medlemmer med personlige varamedlemmer som alle oppnevnes av Statens dyrehelsetilsyn for fire år av gangen. Oppnevningen av fire henholdsvis tre medlemmer med varamedlemmer skjer med to års mellomrom slik at den nødvendige kontinuitet opprettholdes. Ingen bør oppnevnes for mer enn to perioder sammenhengende.

I 2001 ble det innført prøveordning med et åttende utvalgsmedlem med varamedlem bestående av representanter fra teknisk forsøksdyrpersonale.

Utvalgets sammensetning frem til 15. mars 2001 fremgår av årsmeldingen for 2000.

VIRKSOMHETEN

Generelt

Forsøksdyrutvalget er satt til å forvalte dyrevernløvens bestemmelser om forsøk med dyr, herunder oppgaven med å godkjenne forsøksdyravdelinger og kontrollere selve forsøkene. Ingen kan utføre forsøk med dyr uten tillatelse fra Forsøksdyruvalget. I dyrevernløvens §21 er det hjemlet adgang for at utvalget på avgrensede områder kan delegere denne retten til en person som utvalget har godkjent som ansvarshavende for en registrert forsøksdyravdeling.

Med dyreforsøk forstås i denne sammenheng, med visse unntak, alle forsøk på dyr av biologisk, psykologisk, etologisk, fysikalsk eller kjemisk art (jfr. Forskrift om forsøk med dyr §2 og §3).

Oppstillings- og miljøforholdene for forsøksdyr skal minst oppfylle retningslinjene i appendiks A i Europarådets forsøksdyrkonvensjon (jfr. Forskrift om forsøk med dyr §12).

Statens dyrehelsetilsyn har fastsatt en instruks for Forsøksdyrutvalget som gir nærmere retningslinjer om utvalgets sammensetning, virksomhet og sekretariat.

Forsøksdyrutvalgets møter

Antall møter:	11
Antall saker på møter	236
Antall orienteringer/foredrag på møter	9

Utvalget har hatt 10 ordinære møter og ett telefonmøte i løpet av 2001. I alt 236 saker av ulike karakter ble behandlet på utvalgets møter i beretningsåret. Av disse var 60 saker av mer generell karakter (f.eks. administrative eller organisatoriske), og er ikke spesifisert i avsnittene under.

På enkelte møter har Forsøksdyrutvalget valgt å innkalle forskere eller andre ressurspersoner for å informere om aktuelle saker eller problemstillinger. I beretningsåret ble 9 slike foredrag/orienteringer avholdt på møtene.

Godkjenning av avdelinger og inspeksjoner

Antall møtesaker ang. godkjenning av avdelinger:	48
<u>Hvorav</u>	
Godkjent uten anmerkninger:	25
Godkjent på vilkår:	21
Avslått:	2
Antallet inspeksjoner :	22
<u>Hvorav</u>	
Uanmeldte:	0

I henhold til forskrift av 16. januar 1996 om forsøk med dyr skal alle forsøksdyravdelinger godkjennes av Forsøksdyrutvalget. Forsøksdyravdelinger kan etter inspeksjon godkjennes for en periode inntil 4 år. I løpet av perioden bør det foretas uanmeldte inspeksjoner for å kontrollere at forutsetningene for den gitte godkjennelse står ved lag, og at prosjekter som er

igang gjennomføres i samsvar med godkjent forsøksplan. For fornyet godkjennelse av en avdeling skal det alltid foretas inspeksjon (jfr. Instruks for Forsøksdyrutvalget §6).

Enhver forsøksdyravdeling som ikke har veterinær som ansvarshavende, skal knytte til seg en navngitt veterinær som skal gi råd om dyrenes oppstalling, miljø og behandling. Forsøksdyr utvalget har utgitt en instruks som fastsetter oppgavene til navngitt veterinærer ved forsøksdyravdelingen.

Antallet forsøksdyravdelinger, med aktiv forskningsvirksomhet, var ved utgangen av meldingsåret 67. Det er tilkommet 1 ny avdeling i beretningsåret, og 1 avdeling er nedlagt. I tillegg kommer 3 registrerte forsyningsvirksomheter.

Utvalget har i meldingsåret foretatt 22 inspeksjoner i forsøksdyravdelinger. Under inspeksjonene deltar normalt sekretæren sammen med et medlem av utvalget og/eller den lokale offentlige veterinær (f.eks. distriktsveterinær).

Alle årets inspeksjoner er foretatt med forhåndsvarsling. Utvalget har prioritert å få alle forsøksdyravdelinger under godkjente forhold. Enkelte avdelinger har fått midlertidig godkjenning i påvente av inspeksjoner.

Forskrift om forsøk med dyr forutsetter en beredskap/vaktordning på forsøksdyravdelinger, også utenom arbeidstid (jfr. Forskrift om forsøk med dyr §12). Det har lenge vært behov for en avklaring med hensyn til beredskap/vaktordninger ved landets forsøksdyravdelinger. Forsøksdyrutvalget har i beretningsåret satt i gang et omfattende arbeid med å utforme og implementere nærmere krav til beredskapsvakt for forsøksdyravdelinger.

Godkjenning av ansvarshavende

Antall møtesaker ang. godkjenning av ansvarshavende:	25
<u>Hvorav</u>	
Godkjent uten anmerkninger:	18
Godkjent på vilkår:	7
Avslått:	0

Enhver forsøksdyravdeling skal ha en ansvarshavende. Den ansvarshavende skal være godkjent av Forsøksdyrutvalget, for inntil 4 år. Ansvarshavende må ha sin arbeidsplass ved den institusjon/bedrift hvor tilsynet skal foretas. Som ansvarshavende kan primært godkjennes en person med universitets- eller høgskoleutdannelse, og med erfaring fra dyreforsøk. Ansvarshavende forplikter å holde sine faglige forsøksdyrkunnskaper og ferdigheter ved like, og gjenoppnevning som ansvarshavende kan gjøres avhengig av slik faglig oppfølging (jfr. Forskrift om forsøk med dyr §6).

Ansvarshavendes plikter å føre tilsyn med at forsøksdyrvirksomheten innenfor institusjonen/bedriften drives i samsvar med lov og forskrift og andre vilkår som måtte være fastsatt av Forsøksdyrutvalget.

Utvalget kan med visse forbehold delegerer retten til å godkjenne forsøk som faller innenfor rammen av institusjonens/bedriftens godkjenningsdokument til ansvarshavende. Det store flertall forsøk på forsøksdyravdelinger blir i praksis godkjent lokalt. Kopier av alle søknader om tillatelse til å gjennomføre dyreforsøk skal sammen med tillatelsen oversendes utvalget senest 1 uke etter at tillatelsen er gitt.

Hvis ansvarshavende er i tvil om forsøket ligger innenfor rammen av det godkjenningsdokument som er gitt, eller av andre grunner finner det vanskelig å ta en beslutning, skal søknaden oversendes utvalget til avgjørelse sammen med en begrunnelse. Forsøk som påfører dyr betydelig eller vedvarende smerte, samt ansvarshavendes egne forsøk skal alltid forhåndsgodkjennes av Forsøksdyrutvalget.

I beretningsåret ble 25 nye ansvarshavende, faste stedfortredere eller midlertidige vikarer godkjent.

Godkjenning av forsøk på godkjent avdeling

Antall møtesaker ang. forsøk på godkjent avdeling: 21

Hvorav

Godkjent uten anmerkninger: 12

Godkjent på vilkår: 5

Avslått: 4

Alle som skal utføre forsøk med dyr som omfattes av forskrift for forsøk med dyr, skal innhente tillatelse fra Forsøksdyrutvalget eller fra en person dette utvalget har bemyndiget. Forsøk med dyr må ikke finne sted med mindre det dreier seg om ervervelse av kunnskap som tar berettigede samfunnsmessige eller vitenskapelige hensyn. Ved forsøk som antas å påføre dyret smerte, og der formålet med forsøket er til hinder for at smerten kan lindres, må det stilles særskilte krav til forsøkets vitenskapelige eller praktiske nytteverdi. Forsøk med dyr skal bare tillates dersom annen vitenskapelig tilfredsstillende metode som ikke krever bruk av dyr, ikke er anvendelig i praksis. Tillatelse til å utføre forsøk på godkjent forsøksdyravdeling kan gis for inntil 4 år om gangen. Forsøk som antas å medføre vedvarende eller betydelig smerte, kan bare gis av Forsøksdyrutvalget for 2 år om gangen.

Til sammen 21 saker om dyreforsøk utført ved forsøksdyravdeling er vurdert av utvalget. Dette resulterte i 17 forsøk godkjent og 4 forsøk avslått. Flere prosjekter er imidlertid først godkjent etter innhenting av supplerende informasjon og/eller endring av protokoll. Også i enkelte saker med positivt utfall ved første gangs behandling har utvalget hatt merknader med forslag til justering av forsøksprotokoll og prosedyrer.

Utvalget har videre anledning til å gi den enkelte institusjon/bedrift en generell godkjenning (såkalt "blokkgodkjenning") til bruk av forsøksdyr i forbindelse med rutinediagnostikk, produksjon av biologiske produkter og i sin kontrollvirksomhet (jfr. Forskrift om forsøk med dyr §11). Det ble gitt 3 blokkgodkjenninger dette året:

- Rutinemessig styrkebestemmelse av difteri/tetanusvaksine – Statens legemiddelverk
- Rutinemessig antistoffproduksjon – Norges veterinærhøgskole
- Rutinemessig testing av offshorekjemikalier - AnalyCen

Godkjenning av forsøk utenfor godkjent avdeling

Antall møtesaker ang. forsøk utenfor godkjent avdeling:	45
<u>Hvorav</u>	
Godkjent uten anmerkninger:	29
Godkjent på vilkår:	10
Avslått:	6

Tillatelse til å utføre forsøk utenfor godkjent forsøksdyravdeling (feltforsøk) kan gis av Forsøksdyrutvalget for inntil 2 år om gangen.

Forsøksdyrutvalget har dessuten delegert myndighet til å godkjenne feltforsøk til en utpekt person ved NINA/NIKU.

Det har i 2001 vært et betydelig antall søknader om tillatelse til å gjennomføre forsøk utenom faste forsøksdyravdelinger. Forsøksdyrutvalget har arbeidet for å sikre bedre oversikt over slike forsøk, noe som har vært et problem i lengre tid.

Det er en økning i bruk av villlevende dyr i forsøkssammenheng, og et stort antall ville dyr blir hvert år merket. Forsøksdyrutvalget er opptatt av å stille samme krav til feltforsøk som til forsøk utført ved forsøksdyravdelinger når det gjelder krav til kvalitet og gjennomføring.

I 2001 har forsøksdyrutvalget gitt tillatelse til 39 feltforsøk, mens 6 søknader ble avslått.

Revisjoner av tillatelser gitt av ansvarshaende

Antall søknader godkjent av ansvarshavende lokalt	283
<u>Hvorav</u>	
Antall revidert av utvalget	212
Antall ikke revidert	71
Antall møtesaker ang. revisjonvirksomhet:	37
<u>Hvorav</u>	
Forsøk ikke endret:	13
Forsøk fullført under vilkår:	20
Forsøk helt eller delvis avsluttet:	4

Forsøksdyrutvalget gjennomfører rutinemessig oppfølging av tillatelser til å utføre dyreforsøk gitt av ansvarshavende ved de enkelte forsøksdyravdelinger. Avgjørelser tatt av den lokale ansvarshavende kan overprøves av Forsøksdyrutvalget. Utvalget har dette året gjennomført revisjon av ca. 75% av i alt 283 søknader godkjent av ansvarshavende lokalt.

Som følge av revisjonene ble 37 revisjonssaker tatt opp til diskusjon i Forsøksdyrutvalget. Ansvarshavende får tilbakemelding fra utvalget i form av melding om at revisjon er foretatt eller i form av merknader som skal besvares innen en gitt frist. Ved tilfeller der Forsøksdyrutvalget mener at tillatelse ikke skulle vært gitt har utvalget stoppet forsøket.

Revisjonskontrollen er arbeidskrevende for utvalget, men det var enighet om å prioritere revisjonskontroll for å standardisere ansvarshavendes vurderingskriterier.

Viktige avgjørelser og prinsippvedtak

Forsøksdyrutvalget har i beretningsåret hatt opp til vurdering, eller utredet på eget initiativ, en rekke saker som er av prinsipiell interesse. Utvalget arbeider for at disse sakene skal kunne gjøres tilgjengelig på internett.

Endepunkt

Endepunkt for dyrs deltagelse i forsøk er et vesentlig kriterium ved vurderingen av en forsøksplan. Det er viktig å holde muligheten åpen for et alternativt endepunkt hvis belastningen på dyrene skulle bli større enn forutsatt. Utvalget vil legge avgjørende vekt på at dette hensyn er tilstrekkelig ivarettatt i alle forsøk der belastningen på dyrene forventes å bli stor. Selvdød som endepunkt er noe utvalget arbeider for å komme bort fra.

”Fang og slipp” fiske

Forsøksdyrutvalget fikk i beretningsåret en revisjonssak som omhandlet en tillatelse til å undersøke den forvaltningsmessige betydningen av ”fang og slipp” fiske (eng. ”catch and release”). Ren rekreasjonsfiske, i motsetning til fiske for mat, er omstridt. ”Fang og slipp” er vurdert av Rådet for dyreetikk som uetisk, vurderingen støttes av Statens dyrehelsetilsyn. Forsøksdyrutvalget anså at dette forsøket ikke burde vært godkjent og utført. Tillatelsen til forsøket gitt av ansvarshavende ble derfor trukket tilbake.

Giftighetstesting av kjemikalier i oljeindustrien

OSPAR-konvensjonen har fastsatt nye prosedyrer for testing av kjemikalier som slippes fra oljeleting og boring. Forsøksdyrutvalget engasjerte seg i saken i forbindelse med SFTs utarbeidelse av forskrifter på området.

Det ble oppnådd enighet om at testing av kjemikalier må foretas etter en kronologisk rekkefølge; alger, kreps og deretter fisk. I de tilfeller hvor kjemikalier viser seg å være skadelig for laverestående organismer, skal det normalt ikke testes på fisk. Denne prosedyren vil spare mange forsøksdyr, i forhold til parallelle tester på alle organismer.

Transport av levende piggvar

Forsøksdyrutvalget fikk i beretningsåret søknad om forskning for å utvikle transport av levende fisk med tanke på å øke fiskens holdbarhet på internasjonale markeder. Forsøket hadde som formål å kartlegge muligheten for transport av levende piggvar på is. Saken ble forelagt Rådet for dyreetikk for etisk vurdering. Forsøket ble avslått av Forsøksdyrutvalget.

Retningslinjer for antistoffproduksjon

Mange forsøksdyravlendinger immuniserer forsøksdyr som ledd i antistoffproduksjon, enten for å høste antistoffer fra dyret direkte eller for å skaffe B-celler for produksjon av monoklonale antistoffer. Forsøksdyrutvalget har i beretningsåret utarbeidet et informasjonsskriv som beskriver det som utvalget oppfatter som standardprosedyrer for immunisering for antistoffproduksjon.

Kjepling av rein

I forbindelse med landbrukets satsing på nisjeprodukter ble det i beretningsåret søkt om et prosjekt som involverte melking av reindyr. For å vedlikeholde laktasjon er det viktig at simla går med kalven. For å forhindre at kalven suger blir den ”kjeplet” – får en slags bitt av tre festet til munnen. Forsøksdyrutvalget avslø søknaden i påvente av en grundig dyrevernmessig vurdering og begrunnelse for ønsket om kjepling.

Injeksjon i tredeputer

Injeksjoner i fotsålen har blitt brukt for å stimulere immunrespons hos gnagere i lang tid. Etter hvert er det blitt reist mye kritikk mot metoden, og mange dyreforskere er reservert mot bruk av metoden. Forsøksdyrutvalget har i beretningsåret utredet saken, og konkluderte med at injeksjon i fotsålen kan brukes under bestemte betingelser. Dette gjelder først og fremst det såkalte popliteale lymfeknute-testen som ikke gir halthet.

Avlivingsmetoder for nyfødte smågnagere

Et forsøk som innebar avlivning av nyfødte smågnagere reiste spørsmål i Forsøksdyrutvalget om den best egnede metoden.

Hypothermi (nedkjøling) er blitt brukt til immobilisering og gjennomføring av kirurgiske inngrep på nyfødte smågnagere, men det er ikke klart om denne metoden gir anestesi, eller bare immobilisering. Forsøksdyrutvalget fastslår derfor at hypotermi ikke bør brukes som anestesi til nyfødte, da det finnes sikre og effektive alternativer.

Nyfødte gnagere er relativt ufølsomme for hypoksi (oksygenmangel). Avlivning med CO₂ er derfor uegnet. Den mest egnede metoden ansees å være dekapitasjon/cervikal dislokasjon etter forutgående bedøvelse med et gass-anestetikum, for eksempel metoksifluran, halotan, eller injeksjon med fentanyl/fluanison. Nakkestrekk uten forutgående sedasjon anbefales som avlivningsmetode, dog forutsatt at avlivningen utføres av en kyndig person.

Oppstalling av in vitro dyr

Det ble reist spørsmål om hvorvidt forsøk som innebærer langtidsoppbevaring av dyr skulle vurderes. Forsøksdyrutvalget kom frem til at når et forsøk forutsetter gamle dyr, må oppstalling over lang tid anses som en del av inngrepet.

For å gi dyrene optimal velferd må slik langtidsoppbevaring forutsette maksimalt med plass og miljøberikelse. Det er også viktig å ha en klar plan for dyrene, f.eks. vurdere å kjøpe dyrene tidlig og sette dem på en fôrregime som gir optimale livsbetingelser for gamle dyr.

Informasjonsvirksomhet

Forsøksdyrutvalgets sekretær står for utvalgets løpende kontakt med de lokale ansvarshavende og andre relevante parter. Utvalget kommuniserer med ansvarshavende bl.a. gjennom en e-postliste.

Utvalget har i beretningsåret gitt uttalelser til diverse medier om forsøksdyrvirksomhet generelt, og om omdiskuterte enkeltsaker.

Forsøk med dyr er et omdiskutert tema i samfunnet, og Forsøksdyrutvalget ser behovet for økt åpenhet på området. For å lette informasjonstilgjengeligheten har forsøksdyrutvalget satt i verk utvikling av egne internettsider. Målet er å kunne opplyse publikum om utvalgets virksomhet, samt tilby forsøksdyr miljøene praktiske ressurser og informasjon om f.eks. viktige prinsippvedtak.

Forsøksdyrutvalget har ikke arrangert kurs for ansvarshavende i beretningsåret.

Annet arbeid

Forsøksdyrutvalget har i beretningsåret gitt innspill til 2 offentlige høringer (endring av dyrevernloven og stortingsmelding om dyrevern).

Det er satt i gang arbeid med oppgradering av utvalgets skjemaer, herunder søknadsskjemaer og årsmeldingsskjema. Det er også satt i gang arbeid med elektroniske skjemaer med tanke på bl.a. utvalgets internettsatsing.

Medlemmer av Forsøksdyrutvalget har deltatt på en rekke offentlige møter med relevans for utvalgets arbeid.

Forsøksdyrutvalget har fått utarbeidet en logo til bruk på brevark og på de planlagte internettsidene.

Utvalget har generelt brukt mye ressurser på å fastsette rutiner som sikrer tilfredsstillende rapportering om den løpende forsøksdyrvirksomhet. (jfr. Instruks for Forsøksdyrutvalget §7).

Antall dyr anvendt i 2001

Vennligst se vedlagte tabeller over anvendte forsøksdyr i Norge i år 2001. Forsøksdyrutvalget gjør oppmerksom på en viss diskrepans mellom den norske statistikken og Europarådsstatistikken grunnet rapporteringsfeil.

Oslo 07. april 2003

Einar Thomesen
leder

Espen Engh
sekretær

Dag R. Sørensen

Dag Markus Eide

Stig A. Ødegaard

Brit Hjeltnes

Hans Prydz

Anton Krag

Tone Ekstrøm

NORSK STATISTIKK

Tabell 1) Antall forsøksdyr benyttet i 2001 etter art og anvendelse

Art/Anvendelse	A	B	C	D	E	F	SUM
1 Mus	1 088	2 265	2 062	158	23 487	1 607	30 667
2 Rotte	60	58	0	361	12 636	2	13 117
3 Marsvin	1	623	0	5	23	0	652
4 Gullhamster	0	0	0	0	0	0	0
5 Andre gnagere	0	0	0	0	107	0	107
6 Kanin	16	56	0	6	207	0	285
7 Halvaper	0	0	0	0	0	0	0
8 Amerikanske aper	0	0	0	0	0	0	0
9 Haleløse aper	0	0	0	0	0	0	0
10 Andre aper	0	0	0	0	0	0	0
11 Hund	0	0	0	0	91	0	91
12 Katt	0	0	0	0	3	0	3
13 Mink og rev	0	2	0	120	124	1	247
14 Andre kjøttetere	0	0	0	0	6	18	24
15 Hest og andre hovdyr	0	0	0	0	5	0	5
16 Gris	0	0	0	44	742	0	786
17 Storfe	0	22	0	0	40	44	106
18 Småfe	0	8	0	0	213	6	227
19 Rein	0	0	0	0	8	9	17
20 Andre klauvdyr	0	0	0	0	107	51	158
21 Andre pattedyr	0	0	0	0	128	0	128
22 Høns	0	48	0	0	63	0	111
23 Vaktel	0	0	0	0	0	0	0
24 Andre fugler	0	0	0	2	1 759	862	2 623
25 Krypdyr	0	0	0	0	20	0	20
26 Amfibier	0	0	0	245	0	0	245
27 Fisk	110	55 986	706 853	1 088	360 605	98 561	1 223 203
28 Tifotkreps	0	0	0	0	136	0	136
SUM	1 275	59 068	708 915	2 029	400 510	101 161	1 272 958

A - Diagnostikk av fysiologiske og patologiske tilstander (blod- og vevstyping, infeksjoner, mikroorganismer, parasitter o.l.)

B - Produksjon og kontroll av diagnostiske og terapeutiske hjelpemidler (legemidler, reagenser, sera, vaksinasjoner o.l., jfr. pkt C)

C - Produkt- og miljøkontroll (utenom det som faller under B)

D - Undervisning og demonstrasjoner

E - Forskning

F - Andre formål

STATISTIKK I HENHOLD TIL EUROPAKONVENSJONEN

Tabell 1: Antall forsøksdyr benyttet i 2001, totalt og fordelt etter art og opprinnelse

Art/Anvendelse	A (1.1)*	B (1.2)	C (1.3)	D (1.4)**	SUM
1 Mus	9 100	20 553	781		30 495
2 Rotte	3 084	9 798	303		13 193
3 Marsvin	0	662	0		662
4 Gullhamster	0	0	0		0
5 Andre gnagere					54
6 Kanin	26	259	0	0	285
7 Halvaper	0	0	0	0	0
8 Am. aper	0	0	0	0	0
9 Haleløse aper	0	0	0	0	0
10 Andre aper	0	0	0	0	0
11 Hund	91	0	0	0	91
12 Katt	3	0	0	0	3
13 Mink og rev					184
14 Andre kjøttetere					12
15 Hest og andre hovdyr					5
16 Gris					552
17 Storfe					84
18 Småfe					184
19 Rein					8
20 Andre klauvdyr					100
21 Andre pattedyr					128
22 Høns					48
23 Vaktel					0
24 Andre fugler					1 450
25 Krypdyr					20
26 Amfibier					233
27 Fisk					1 194 680
28 Tifotkreps					136
SUM					1 242 607

A (1.1) Fra norskreg. avls-/brukervirksomhet

B (1.2) Fra andre konvensjonsparter

C (1.3) Fra andre kilder

D (1.4) Gjenbruk

* Direkte eller indirekte (jfr. forskrift om forsøk med dyr, §19)

** Gjenbruk: Når et dyr benyttes på nytt og et annet dyr kunne ha vært anvendt i stedet

De skraverte feltene kreves ikke av Europakonvensjonen (jfr. Forsøksdyrkonvensjonen Appendix B).

Tabell 2: Antall forsøksdyr benyttet til forsøk for utvalgte formål i Norge i 2001.

	Gnagere og kaniner	Hund og katt	Aper	Samtlige arter
E (2.1)	35 638	94	0	362 774
F (2.2)	2 856	0	0	37 538
G (2.3)	1 060	0	0	3 060
H (2.4)	4 597	0	0	733 380
I (2.5)	530	0	0	2 071
J (2.6)	11	0	0	103 784
Totalt	44 692	94	0	1 242 607

E (2.1) Grunnforskning innen biologi og medisin

F (2.2) Forskning, utviklig og kvalitetskontroll av produkter og utstyr til bruk innen human- og veterinærmedisin (unntatt uskadighetstesting

G (2.3) Sykdomsdiagnostikk

H (2.4) Beskyttelse av mennesket, dyr og miljøet ved toksikologisk- eller sikkerhetstesting, herunder også uskadighetstesting av produkter og utstyr til bruk innen human- og veterinærmedisin

I (2.5) Undervisning og trening

J (2.6) Annet

Tabell 3: Antall forsøksdyr benyttet til forsøk for utvalgte formål til beskyttelse av mennesket, dyr og miljøet ved toksikologisk- eller sikkerhetstesting i Norge i 2001, herunder også uskadighetstesting av produkter og utstyr til bruk innen human- og veterinærmedisin.

	Gnagere og kaniner	Hund og katt	Aper	Samtlige arter
K (3.1)*	0	0	0	200
L (3.2)*	1 593	0	0	1 593
M (3.3)*	0	0	0	0
N (3.4)*	0	0	0	0
O (3.5)*	820	0	0	4 382
P (3.6)**	0	0	0	2 268
Q (3.7)	122	0	0	724 937
Totalt	2 535	0	0	733 380

K (3.1) Stoffer brukt eller beregnet for bruk hovedsakelig i landbruk

L (3.2) Stoffer brukt eller beregnet for bruk hovedsakelig i husholdningene

M (3.3) Stoffer brukt eller beregnet brukt hovedsakelig som kosmetikk eller toalettsaker

N (3.4) Stoffer brukt eller beregnet brukt hovedsakelig som tilsetning til matvarer for mennesker

O (3.5) Stoffer brukt eller beregnet brukt hovedsakelig i industrien, men som ikke faller under kategori 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

P (3.6) Potensielle eller reelle forurensningsfarer i det alminnelige miljø som faller inn under de ovenfor nevnte kategorier

Q (3.7) Sikkerhetstesting av produkter eller utstyr til bruk inne human- eller veterinærmedisin

* Det primære formål som det var hensikten å bruke det til da testen ble utført

** Når stoffer som tilhører kategorier som hører hjemme i andre linjer i denne tabell krever testing som forurensning (f.eks. ved lekkasje eller utslipp som fører til forurensning av miljøet) skal denne testing oppføres under linje 3.6

Tabell 4: Antall forsøksdyr benyttet i Norge i 2001 i forbindelse med sykdom og lidelser*

	Gnagere og kaniner	Hund og katt	Aper	Samtlige arter
R (4.1)**	16 172	0	0	16 172
S (4.2)	4 805	28	0	4 914
T (4.3)	799	0	0	799
U (4.4)	8 202	0	0	8 217
V (4.5)	186	43	0	153 003
Totalt	30 164	71	0	183 105

R (4.1) Sykdom hos mennesket: kreft (ikke karsinogenisitetstesting)

S (4.2) Sykdom hos mennesket: Hjerte- og karsykdommer

T (4.3) Sykdom hos mennesket: Nervøse og mentale forstyrrelser

U (4.4) Sykdom hos mennesket: Andre sykdommer

V (4.5) Sykdom hos dyr

* Dersom arten av sykdommen hos mennesket ikke er entydig kjent, skal registreringen skje i linje 4.4

** Når forsøket gjelder kreft innenfor hjerte, kar, hjerne og nervesystemet skal det registreres i linje 4.1

Tabell 5: Antall forsøksdyr benyttet i Norge i 2001 i henhold til lovbestemmelser

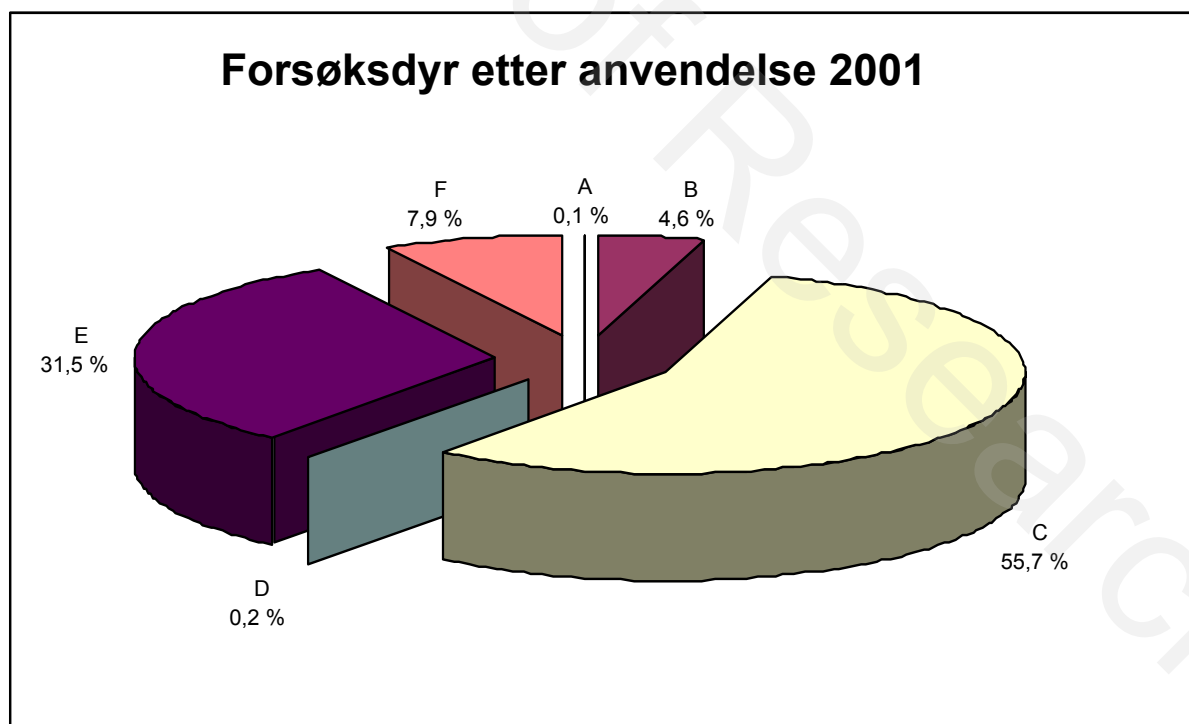
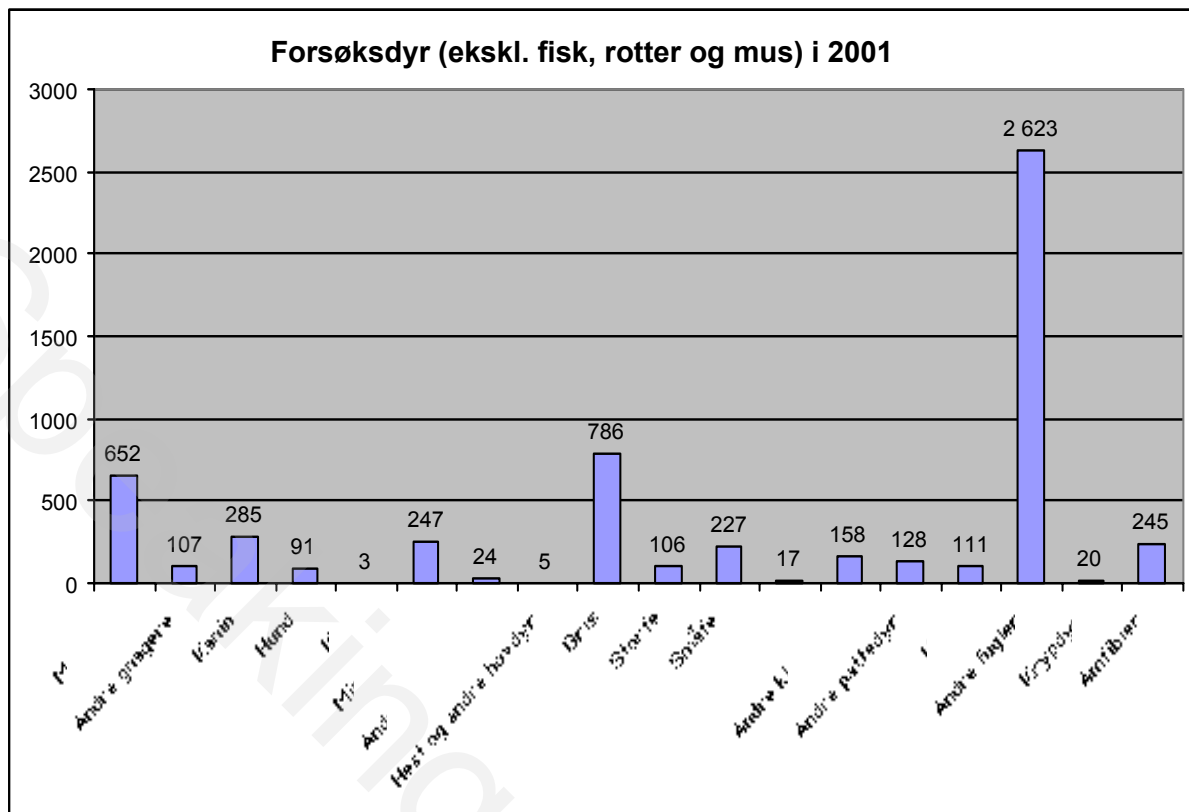
	Gnagere og kaniner	Hund og katt	Aper	Samtlige arter
W (5.1)	4 814	0	0	5 438
X (5.2a)	0	0	0	53 093
Y (5.2b)	0	0	0	0
Z (5.3)	1 706	0	0	1 706
	0	0	0	0
Totalt	6 520	0	0	60 237

W (5.1) Norge

X (5.2a) Andre konvensjonspartnere eller medlemsstater

Y (5.2b) Andre stater (ikke konvensjonspartnere)

Z (5.3) Kombinasjon av 5.1 og 5.2

- A - Diagnostikk av fysiologiske og patalogiske tilstander (blod- og vevstyping, infeksjoner, mikroorganismer, parasitter o.l.)
- B - Produksjon og kontroll av diagnostiske og terapeutiske hjelpemidler (legemidler, reagenser, sera, vaksinasjoner o.l., jfr. pkt C)
- C - Produkt- og miljøkontroll (utenom det som faller under B)
- D - Undervisning og demonstrasjoner
- E - Forskning
- F - Andre formål

